

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 85 0 P 043887 18 Rev
Banjaluka: 30.5.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Rose Obradović, kao predsjednika vijeća, Senada Tice i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca „S.“ a.d. B., Ulica..., koju zastupa direktor A. K. i izvršni direktor S. M., a ovi po punomoćniku - zaposleniku V. K., protiv tuženih D. P. iz D., Ulica... i V. P. iz D., Ulica..., koje zastupa punomoćnik S. Đ., advokat iz D., Ulica..., radi naplate, vrijednost predmeta spora 36.992,85 KM, odlučujući o reviziji tuženih izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Doboju broj: 85 0 P 043887 17 GŽ od 27.10.2017. godine, na sjednici održanoj 30.5.2018. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Doboju broj: 85 0 P 043887 16 P od 30.6.2017. godine, obavezani su tuženi da tužiocu solidarno isplate iznos od 36.992,85 KM, na ime duga po osnovu trasirane mjenice serije broj: RS 420457298, u roku od 30 dana od dana donošenja presude.

Obavezan je tuženi D. P. da tužiocu isplati iznos od 36.992,85 KM, na ime duga po osnovu trasirane mjenice serije broj: RS 420454616, u roku od 30 dana od dana donošenja presude.

Obavezana je tužena V. P. da tužiocu isplati iznos od 36.992,85 KM, na ime duga po osnovu trasirane mjenice serije broj; RS 420454615, u roku od 30 dana od dana donošenja presude.

Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu zakonske zatezne kamate na glavni dug.

Obavezani su tuženi da tužiocu solidarno nadoknade troškove postupka u iznosu od 1.175,00 KM, u roku od 30 dana od dana donošenja presude.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Doboju broj: 85 0 P 043887 17 GŽ od 27.10.2017. godine, odbijene su žalbe stranaka i potvrđena prvostepena presuda.

Tuženi revizijom pobijaju drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana odluka preinači i tužbeni zahtjev odbije ili da se ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

Tužilac u odgovoru predlaže da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužioca da se obavežu tuženi na solidarnu isplatu duga po mjenici serijskog broja RS 420457298, te da se tuženi D. P. obaveže na isplatu po trasiranoj mjenici serijskog broja RS 420454615, a tužena V. P. na isplatu po trasiranoj mjenici serijskog broja RS 420454616, u iznosima od po 36.992,85 KM sa zakonskom zateznom kamatom.

Prvostepeni sud je odbio prigovor litispedencije i prigovor presuđene stvari cijeneći da nisu ispunjeni uslovi iz člana 60. i 67. stav 4. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP), jer se „ne radi o istim strankama, niti se tužbeni zahtjev zasniva na istom činjeničnom i pravnom osnovu“.

Prije svega, prvostepeni sud zaključuje da se u konkretnom slučaju ne radi o istim strankama, jer je u stečajnom postupku tužilac, kao stečajni povjerilac, prijavio svoje potraživanje prema stečajnom dužniku d.o.o. „M.“ D., dok tuženi D. P. i V. P. nemaju položaj stranke u navedenom stečajnom postupku.

Takođe nalazi da ne postoji ni identitet zahtjeva jer su u stečajnom postupku priznata potraživanja tužioca obezbjeđena založnim pravom na imovini stečajnog dužnika, dok se u ovoj parnici zahtjev tužioca odnosi na mjenično potraživanje.

Uvidom u stečajni spis broj: 60 0 ST 018177 13 ST, sud je utvrdio da je tužilac, kao razlučni povjerilac, na ročištu održanom dana 14.11.2013. godine prijavio potraživanja u ukupnom iznosu od 426.509,94 KM, koje potraživanje je bilo obezbjeđeno založnim pravom, ono je priznato u cijelosti i svrstano u viši isplatni red. Prijavljena potraživanja tužioca utemeljena su na ugovoru o dugoročnom kreditu broj: 567-151-45535832-34 od 4.11.2011. godine, ugovoru o nenamjenskom potrošačkom kreditu broj: 5675424551848727 od 17.12.2007. godine i ugovoru o nenamjenskom potrošačkom kreditu broj: 5675424551849212 od 17.12.2007. godine, odnosno zaključenim ugovorima o zasnivanju založnog prava.

Prvostepeni sud je stava da tabela sa priznatim potraživanjima ima snagu izvršnog naslova, u skladu sa članom 119. Zakona o stečajnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 67/02, 77/02, 38/03, 96/03, 68/07, 12/10, 16/10, prečišćeni tekst broj: 26/10 – u daljem tekstu: ZSP), ali se radi o potraživanju prema stečajnom dužniku zasnovanom na ugovorima o nenamjenskim potrošačkim kreditima, dok se u ovoj parnici radi o potraživanju prema tuženim kao fizičkim licima zasnovanom na mjenici kao samostalnom pravnom poslu.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, koje ne može biti predmet pobijanja i ocjenjivanja u ovom revizijskom postupku s obzirom na izričitu zabranu sadržanu u odredbi člana 240. stav 2. ZPP, primjenom odredbe člana 1., 7. i 48. Zakona o mjenici („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 32/2001-u daljem tekstu: ZM), u vezi sa odredbom člana 234. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj: 29/78, 39/85 i 57/89 i "Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04-u daljem tekstu: ZOO), prvostepeni sud je odlučio kao u izreci.

Drugostepeni sud u cijelosti prihvata činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda, iz kog razloga odbija žalbe tuženih i potvrđuje prvostepenu presudu.

Ovaj parnični postupak je započet kao izvršni postupak u kome je prijedlog za izvršenje zasnovan na vjerodostojnoj ispravi, trasirane mjenice sa protestom serije RS 420457298, RS 420454615 i RS 420454616, u iznosima od po 36.992,85 KM. Prijedlog za izvršenje usvojen je rješenjem prvostepenog suda broj: 85 0 I 043887 14 I od 27.1.2016. godine, da bi sud po uložnim prigovorima izvršenika rješenjem od 31.3.2016. godine odredio da se izvršenje odgađa, prijedlog smatra podnesenom tužbom i da će se sa izvršenjem nastaviti po okončanju parničnog postupka, na prijedlog tražioca izvršenja.

Dakle, ovaj postupak je započet i vođen kao mjenični spor, što znači da su u ovakvom sporu isključeni prigovori koji se odnose na osnovni pravni posao. Mjenica je bezuslovni i apstraktni pravni posao koji je nezavisan od osnovnog posla kojem služi.

Između stranaka nije sporna činjenica da je u stečajnom postupku broj: 60 0 St 018177 13 St, koji je pokrenut protiv stečajnog dužnika d.o.o. „M.“ za poljoprivrednu proizvodnju, promet i usluge iz D., tužilac kao stečajni povjerilac prijavio svoje potraživanje u ukupnom iznosu od 426.590,94 KM.

Prijava potraživanja zasnovana je na: ugovoru o kreditu broj: 567-151-45535832-34 od 4.11.2011. godine u iznosu od 290.000,00 KM čiji je korisnik stečajni dužnik, a koje potraživanje je obezbjeđeno zasnivanjem založnog prava na nekretninama dužnika (ugovor broj: OPU-1217/11 od 10.11.2011. godine), na ugovoru o nenamjenskom potrošačkom kreditu broj: 5675424551848727 od 17.12.2007. godine u iznosu od 50.000,00 KM čiji je korisnik tuženi D. P., a sudužnik tužena V. P., a koje potraživanje je obezbjeđeno zasnivanjem založnog prava na nekretninama dužnika (ugovor broj: OPU-607/2010 od 1.7.2010. godine) i na ugovoru o nenamjenskom potrošačkom kreditu broj: 5675424551849212 od 17.12.2007. godine u iznosu od 50.000,00 KM čiji je korisnik tužena V. P., a sudužnik tuženi D. P., a koje potraživanje je obezbjeđeno zasnivanjem založnog prava na nekretninama dužnika (ugovor broj: OPU-609/2010 od 1.7.2010. godine).

Na ročištu za ispitivanje potraživanja održanom 14.11.2013. godine, stečajni upravnik je prijavljeno potraživanje razlučnog povjerioca priznao u cijelosti i svrstan je u viši isplatni red. Ovo potraživanje je uneseno u Tabelu priznatih potraživanja, čime je steklo svojstvo izvršnog naslova saglasno odredbi člana 119. ZSP.

Revizionni prigovor sastoji se u tvrdnji da je tužilac obezbjeđen u svom potraživanju time što je isto prijavio u stečajnom postupku, te da mu je to potraživanje u cijelosti priznato i nakon uvrštenja u Tabelu priznatih potraživanja steklo svojstvo izvršnog naslova, pa da je pogrešno cijenjen prigovor presuđene stvari.

Za postojanje presuđene stvari potrebno je da se ispune tri uslova: da postoji identitet stranaka u istoj ili obrnutoj ulozi, identitet zahtjeva i identitet činjeničnog osnova. U konkretnom slučaju nije ispunjen nijedan od ovih elemenata. Ne postoji identitet stranaka jer tuženi u ovoj parnici nije stečajni dužnik d.o.o. „M.“ D., ne postoji identitet zahtjeva osim što su u oba slučaja u pitanju novčana potraživanja i ne postoji identitet činjeničnog osnova jer je potraživanje tužioca u stečajnom postupku zasnovano na ugovoru o kreditu, odnosno ugovoru o zasnivanju založnog prava, dok je u ovoj parnici osnov mjenična odgovornost.

Tuženi D.P. ne osporava da je trasant mjenica serije RS 420454615, RS 420454616 i RS 420457298, a tužena V. P. da je akceptant mjenice serije RS 420457298.

Trasant stavljanjem svog potpisa preuzima mjeničnu obavezu i prvi je mjenični dužnik, a datim potpisom u stvari izjavljuje da će on sam isplatiti označenu svotu novca, ukoliko to ne prihvati da učini trasat na kog je mjenica vučena (član 11. ZM). Mjenica serije RS 420454615 vučena je na trasata d.o.o. „M.“ D.-direktor V. P., dok je mjenica serije RS 420454616 vučena na trasata d.o.o. „G.P.“ D.-direktor R. S. Kod obe mjenice trasati nisu prihvatili (akceptirali) mjenice.

Samim upisom imena trasata u mjenici trasat nije obavezan da plaća mjenicu, već je samo pozvan da prihvati mjenicu. Ako trasat akceptira mjenicu vlastoručnim potpisom on time od pozvanog lica, postaje glavni mjenični dužnik (član 22. u vezi sa članom 26. stav 1. i 29. stav 1. ZM). Time i trasant mijenja svoj mjeničnopravni položaj i postaje prvi regresni dužnik. Međutim kada, kao u konkretnom slučaju, trasat ne akceptira mjenicu, trasant ostaje prvi mjenični dužnik.

Tužena V. P. je akceptirala mjenicu serije RS 420457298 i time preuzela obavezu da će remitentu platiti trasantov dug na dan dospijeca mjenice, jer je postala glavni mjenični dužnik.

Revizionni prigovor da je sada moguće da tužitelj dva puta naplati isto potraživanje, jednom u stečajnom postupku i jednom od tuženih iz ove parnice, nije od uticaja na odluku jer je to prigovor koji dužnik može istaći u izvršnom postupku.

Slijedom navedenog je pravilno suđeno kada je tužbeni zahtjev usvojen, iz kog razloga je reviziju valjalo odbiti primjenom odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća:
Rosa Obradović

Za tačnost otpravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podraščić